

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben bőséges kiadva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadási
 vagy megőrzési nem vállal.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Itt az új kormány.

Tehát mégis megszületett! Több mint kilenc hónapos vajadás volt szükséges arra, hogy végre elkövetkezzék az, akinek személyével már oly régen fenyegetődik Bécs s akit mindenkoron politikai mumusként állítottak a nemzet elé. Most hát itt van s rövidesen látni fogjuk, hogy az oroszlanbőr vajjon mit rejteget s tényleg az a félelmetes rém-e, mint aminőknek előre a falra festették.

Nem kocsátkozunk előzetes jóslásokba. A méltányosság a politikai jóízűség, valamint a bevett szokások tiltják, hogy előzetesen, még mielőtt programját, szándékait ismernők, már is ítéletet, avagy bírálatot mondjunk nemcsak a miniszterelnök személyéről, hanem egyben mindazokról a személyekről is, akik kabinetjének tagjait képezik.

Az »audiatur et altera pars« elvénél fogva ismernünk kell az új kormány szándékait, melyeket egészen helyesen csakis a kellő helyen, tehát a parlamentben mondhat el s így mi már eleve is itéljük azt a szándékot, mely minden parlamenti szokással, még inkább jóízűséggel ellenkezik s amely azt tűzte ki célul, hogy az új minisztérium parlamenti

bemutakozását meggátolja, programját elmondani nem engedi s izgalmas, esetleg botrányos jelenetekkel akarja dokumentálni azt, hogy a királyi kinevezés nem találkozik tetszésével.

A parlamentnek, ahol a minisztérium többséggel nem rendelkezik, elegendő fegyver áll szolgálatában, hogy annak működését lehetetlenné tegye, elég mód és alkalom kínálkozik, hogy annak javaslatait leszavazza, az indemnitást ne adja meg, sőt, hogy formálisan bizalmatlanságot is szavazzon annak a kormánynak, melynek szerinte sem bent a képviselőházban, sem künt az országban gyökere s így létjogosultsága sincsen.

De azt már nem fogadhatjuk el parlamentárisnak, hogy a miniszterelnöknek még programbeszédét sem hallgatják meg, még szóhoz sem engedik jutni, noha programja előttük teljesen ismeretlen. Ha tényleg megtörténnék az, hogy botrányos jelenetekkel, erőszakosságokkal igyekezzenek az új kormány bemutatkozását megakadályozni, — az sajnálatos lenne.

Hallassunk meg, a szólásszabadságról s egyéb jogokról oly sok vért hullajtottak hazájában mindenkit, ne vonjuk meg a lehetőséget senkitől sem, hogy ha

szüksége van, magát, elveit, követendő eljárását védelmezze, mert ezzel a jog sértéssel precedenst szolgáltatunk esetleg a jövőnek, amikor taán az alkotmányt a magyar érdekeket védőket, ugyanezekkel a fegyverekkel tehetik majd lehetlenné a haza, az ország ellenségei, mint a minő fegyverekkel most ők azok ellen óhajtanak fellépni, akiket a magyar érdekek ellenségeinek tartanak.

A parlamentáriszmus életelője a jog. A jogot rehat respektálni kell. — Mihelyt a jog alkalmazásánál kivételeket ismerünk, akkor az abban a pillanatban elveszti védőbástya jellegét és átalakul egy mindenképpen alkalmazható értéktelen anyaggá, melyet kiki alkalomadtán s kénye-kedve szerint bármire inkább felhasználhat, semmint a haza, az ország érdekeinek megvédésére.

Mindenkinek, kinek a közjog jogot adott a képviselőházban felszólalhatni jogában áll azt fel is használhatni és viszont senkinek sem szabad ebben a funkciójában meggátolni.

Hisszük, hogy akkor, — amikor ezer és egy eszköz áll a parlament rendelkezésére, egy neki nem tetsző kormány lehetlenné tételére, nem fog reáfanyalodni azokra az eszközökre, amelyeket

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Dicsőség—Szeretet.

Irtá: Boér Mar. It.

Csarday Győző, mesterségére nézve szobrász volt, még pedig Isten kegyelméből való művész, ki igen szépen indult a hír, a dicsőség felé. Azonban csak indult. Munkáján meglátszott a mindenén diadalmaskodó, mindenén felül kerekedő, hatalmas tehetség, de valami különös, hideg vontatottság volt benne. Mestere, ki eleinte vakon bizott a fiatal ember jövőjében, elvesztette kedvét a vele járó folytonos küzködésben és haragosan fakadt ki néha:

— Hogy lehet az, hogy egy ilyen isteni szikra részese, teljesen hidegen, szeretet nélkül a gyönyörű munka iránt, végzi a feladott dolgot. Magában van tehetség, de nincs semmi kedv hozzá. Magának vétek ez az alkotó erő.

De mikor a fia lángoló arcára, szikrázó szeméire nézett, elgondolkozva folytatta:

— Azonban lehet, hogy csak önállóan, nincs benne semmi akarat. Csak másolai tud felséges, szédítő merészséggel és mégis isteni szépen... Mert, ha volna benne igaz tehet-

ség, bár egyszer, csak egyetlen egyszer megörvendeztetett volna engemet valami tükör képzett kis munkával, ami saját agyának képzeletéből, eredeti művészelektének megnyilvánulásából támadt. De maga csak azt végzi el, ami kötelességszerűen rá van szabva, itt nálam. Mit csinál maga otthon? Mondja, mit csinál?

A fiatal ember némán hallgatta a jóakaratu szövegét és szomorúan gondolta el, hogy lelke hányszor telt meg az alkotás szédületes, mámoros lázával, hányszor merült el az ész által megformált, kiszínezett csoportozatok okozta gyönyörködésben és egyszer sem tudott a képzelem alakot öltetni. Miért? Mert nem volt ideje hozzá. És ez tény, ez a száraz valóság.

Mikor mestertől haza indult, már a kapuban elfogta nővére bájos mosolylyal kedveskedve.

— Ugye Győző elkísérsz engemet a korszolya pályára? Mert látod, nincs senki, akivel mehetnék. És nekem oly kevés szórakozásom van az életben.

Az utolsó mondatot már nagyon szomorúan, szinte elkeseredve mondta.

És Győző készséges kísérője lett nővérenek. Hogyne, hisz oly kevés az öröme szegény leánynak. Más az ő korában bálba, zsurokra,

hangversenyekre, társaságba jár, szép ruhában, feltűnő kalapokban pompázik, míg Márta csak a családnak él és szegényes életviszonyaik közepette az egyetlen mulatság, ha kopott, szürke kosztümjében sétálni, korszolyázni és igen-igen ritkán színházba mehetett Győzővel. Hogyne sietett volna tehát Győző, teljesíteni kívánságait. Meg aztán, mint Márta szerető tekintettel jegyezte meg, nem ártott ez a kis szabadban való mozgás Győzőnek sem.

A sétából, korszolyázásból kipirult arccal kerültek haza és Győző boldogan örömmel ült le a meleg kis szobába, hol az elfogyasztott uzsonna-vacsora után kis öccse iskolai leckéjét felkérdezte, a nehéz, gyötrelmes latin fordításokban segítségére legyen. Azután a kis huga számtani feladatait javította, a nehezen haladó kis leánynak magyarázgatott és igyekezett érthetőbbé tenni a gyermek előtt azokat a nagyon-nagyon bájos feladatokat és az elrontott rajzlapok színes mázolatait ügyes kézzel hozta helyre.

Nap nem mullott el anélkül, hogy valami iskolai tragédia és a gyermekek szíveit félelmesen összeszorító gond miatt ne keresték volna kis testvérei az ő társaságát és Győző mindig készséges szeretettel segített rajtuk.

Mikor a gyerekekkel végzett, elővette az

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

csakis valamely Balkán állam parlamenje engedhet meg magának.

A magyar lojalitás, a vérünkben lakozó jó izlés tiltakozik minden oly merénylet ellen, melyet a parlamentarizmus, de különösen az emberi jogok ellen óhajtanak egyesek elkövetni.

Ennek pedig az lenne az előrelátható következménye, hogy Khuen-Héderváry miniszterelnök elnapoltatná a parlament üléseit, ezt pedig ilyen körülmények közt nem szabad előidézni.

Héderváry tárgyalásai.

Gróf Khuen-Héderváry nagy buzgalommal igyekszik azon, hogy vállalkozásának törvényes szint adjon és feltüntesse azt, hogy ő parlamentáris eljárásra törekszik. A képviselőház természetesen csak olyan kormánynak adja meg a kormányzathoz szükséges eszközöket, tehát első sorban a pénzt és a katonát, amely iránt bizalommal viseltetik és egy antiparlamen-táris kormány hiába fordul ezekért az eszközökért a nemzet képviselőjéhez.

Erről ezt a félhivatalos közleményt adta ki a miniszterelnök:

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap tudvalevően azt a kérdést intézte Gál Sándor dr.-hoz, a képviselőház elnökéhez, hogy az egyes pártok vezéreit közös értekezletre hívja össze. Miután ez az értekezlet nem jött létre, Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a »Budapesti Tudósító«-nak illetékes helyről való értesülése szerint elhatározta, hogy az egyes pártok vezéreit egyenként fogja felkeresni, hogy velük hivatalosan közölje a kormány terveit és szándékait. A miniszterelnök e látogatásokat a mai nap folyamán fogja megkezdeni.

Holnap délutánig gróf Khuen-Héderváry

befejezni szándékozik ezeket a tárgyalásait, amikor ismét *miniszer-tanácsot* tart csonka kabinetjével és ezeknek a tárgyalásoknak eredményéhez képest fogja megállapítani a kormánynak a hétfői ülésén tanusítandó magatartását. A kormány nagyon szeretné, ha nagy botrányok lennének, mert ebben az esetben a *képviselőház elnapolásával* lehetetlenné tudná tenni a bizalmatlansági szavazatot, míg ha a képviselőház meghallgatja és nyomban bizalmatlanságot szavaz neki, azonnal kézen fekvő bizonyíték arra, hogy csak külső máznak használja a parlamentáris eljárás formáit, valójában pedig alkotmányellenes szándékkal fogadta el a bécsi megbízást.

A miniszterelnök munkában.

Khuen-Héderváry Károly gróf ma reggel fogadta Harkányi Andor báró főrendiházi tag látogatását. Azután Láng Lajos belső titkos tanácsoshoz ment reggelire. Majd a miniszterelnöki palotába hajtatott, ahol hivatalos ügyek elintézésével foglalkozott.

A bán és a fiumei kormányzóhelyettes.

Mint a »Bud. Tud.« értesül Rauck Pál horvát bán holnap reggel Budapestre érkezik, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknél jelentést tegyen. A miniszterelnök a horvát kérdésekre vonatkozólag Rauck Pál báróval konferálni fog. Ugyazintén Willckenburg István gróf fiumei kormányzóhelyettes is Budapestre érkezik holnap, hogy az új kormányelnöknek jelentést tegyen.

Wekerle utolsó buosuja.

Wekerle Sándor dr., aki a pénzügyminiszterium vezetésével volt megbízva, a pénzügyminiszterium tisztségviselői karához meleg-hangu búcsulevelet intézett. A levél így szól:

»Ő császári és apostoli királyi felsége Bécsben, folyó hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem a magyar királyi pénzügyminiszterium vezetéséről saját kérelmemre leg-

kegyesebben felmenteni méltóztatott. Távozásom alkalmából, amidőn a pénzügyminiszterium tisztikarától búcsút veszek, hálásan emlékszem meg munkatársaimról, akik szakavatott, buzgó és nem egyszer önfeláldozó támogatásukkal miniszteri működésem nehéz feladatait súlyos viszonyok között is megkönnyítették. Összint szívből köszönöm a tisztikarnak ezt az odaadó támogatást és kérem, tartson meg a pénzügyi közigazgatás vezetéséről történt visszalépésem után is szíves emlékezetében.

Budapest, 1910, január 19.

Wekerle.

Egy megcáfolt miniszterség.

»Magyar Távirati Iroda« illetékes helyről arról értesült, hogy azon hír, mintha gróf Farkovics Lászlót ő felsége személye körüli miniszterre nevezné ki, nem felel meg a való-ságnak.

A balpárt osatlakozásának feltételei

Farkasházy Zsigmond orsz. képviselő, a balpárt tagja, megkérdezte azon a birre vonatkozólag, hogy a balpárt szombatban belépne a függetlenségi és 48-as pártba, a következőket mondta:

— Ez a hír téves, vagy legalább is korai. E kérdésről csak a jövő héten fogunk tanácskozni. A balpárt tagjai tehát elvileg már régebben a Justh Gyula vezérlete alatt álló függetlenségi és 48-as párttal való egyesülésben állapodtak meg, az egy Nagy György kivételével, aki kijelentette, hogy semmiféle pártba be nem lép. Az egyesülés időpontjának megállapítását későbbre halasztottuk és a parlament összeülése után fogjuk megtartani azt a pártértekezletet, amelyen Justh Gyulához való csatlakozásunk idejét megállapítjuk. A csatlakozásnak azonban feltétele is van. Mi a függetlenségi és 48-as anyspártba csak azon esetben léphetünk be, ha biztosítékot nyerünk arra nézve, hogy Kossuth Ferenc soha, semmi körülmények között a pártunk többé vezére nem lesz, mert oly vezető, aki arról panaszkodik, hogy pártja idő előtt jutott többségre és aki lehetetlenségnek nyilvánítja, amit az uralkodó ellenéz, nem követhetünk, Justh Gyula elvszilárdságában és demok-rata 48-as érzelmeiben megbizhatunk. Kossuth

ujtságot és anyjának — ki gyöngé, beteges, szemlájós asszony volt és állandóan nagykendőbe, meleg kabátokba ült a diván sarkába, még így is jó közel húzódva a meleg kályhához — felolvasta a napi híreket, tárcát, regényt. Az igaz, hogy volt kilenc óra rendesen, mire evvel is végzett, de ha körül nézett és látta a kicsinyeket, amint megkönnyebbült lélekkel alusszák kis ágyacskájukban a boldog, gondtalan gyermekálmot, Márta életszínű, egészséges, mosolygó arcára pillantott és édesanyja kedves, öregedő arcában annyi szeretettel hajolt felé, hogy köszönetet mondjon fiának az élvezetért, miben részesítette, ilyenkor, ha mindenki boldog volt körülötte. Győző is az volt, mert érezte, hogy családjának nélkülözhetetlen és hogy a szeretet, mivel elhalmozzák, igaz szívből fakadó szeretet.

Ilyen gondolatokkal ritelve, tehát vígan ült le atyjával eljátszani egy-két sakk partit. Az öreg olyan hálás volt ezért és olyan szenvedéllyel játszott.

Mikor aztán ágyba került Győző, mindig némi rezignációval sóhajtott fel.

— Ma sem dolgoztam, lelkem álmaiból ma sem valósíthattam meg semmit. De mikor úgy el telt a nap megint . . . És milyen szépen telt el.

Ez a gondolat aztán teljesen megvigasztalta. Nem dolgozott, nem tett egy lépést sem a dicsőség felfelé vezető útján, de még jobban fejlesztette maga körül a szeretetet. És ez . . . sokkal többet ért neki.

Egyszer azonban Márta meghült nagyon kopott, vékony kis ruhájában és dacára a gondor, szerető ápolásnak, aggódó, álmatlanul töltött éjszakáknak, miket ágya mellett virrasztott át a kis család, itt hagyta őket örökre.

Halála előtt pár perccel, senki sem volt a szobájában kis hugán és Győzőn kívül és a beteg, felülve ágyában, beszélni kezdett komolyan, nyugodtan.

— Én most meg fogok halni. Ne sajnáljatok, mert örömmel hagyom itt ezt a szenvedéssel teli, szegényes, szomorú életet. Legjobban annak örülök, hogy te Győző felszabadulsz az én szeretetem alól. Mert neked, a te lelkednek, hogy igazán teremteni tudjon, világ-

raszóló hirt, dicsőséget szeressen magának szükséges, hogy minden földi érzéstől elszakadva, tisztán csak a művészetnek és művészetben élve haladhasson felfelé. Addig pedig ez nem történhetik meg, míg a szivednél fogva huzunk vissza közénk a földre.

— Ne engedd át az én részemem senkinek.

Ne engedd, hogy abba a nagy szeretetbe is belekapaszkodjanak, ami az én részem volt a te szivedben. Ne darabold fel köztük . . . nekem se tartsd meg . . . Reám csak emlékezz. És ezt a szeretetet, amit én a halál órájában visszaadok neked, tartsd magadnál, fogjad erősen, őrizd, ki ne add a kezeid közül. Ez a visszaadott szeretet egy lépcső lesz neked a dicsőség felé.

És Márta lehunyta szemét örökre, itt hagyva Csárdy Győzőt halálos ágya mellett, a dicsőség álmába merülve.

Kis huga, ki eddig álmélkodva hallgatott, most vigasztalva fogta meg kezét.

Csárdy ijedten rezzent össze a könnyű érintésre.

Virág jelmezestélyre

kéretik a felvételek
-- bejelentése. --

DAJKOVITS

művészi tényképészete. Sas-palota.
Külön öltözőhelyiség.

Ferenc — sajnos — egyik irányban sem nyújthat garanciát.

Megkérdeztük Nagy György balpárti képviselőt is, aki munkatársunk előtt így nyilatkozott:

— En mindaddig elleneztem a beolvadást, míg a két párt között elvi eltérés állt fenn. A balpárt kezdettől fogva ragaszkodott a teljes függetlenségi programhoz s úgy gazdasági, mint közigazgatási téren is, követelte a program teljesességét. Mi a régi, a koalíció előtti függetlenségi párt elveit a maguk ériatlenességében megőriztük. Minthogy a függetlenségi és 48-as párt visszatért a régi alapra, ma már semmi elvi akadály sincs az egyesülésnek.

A Héderváry hétfői bemutatkozásánál egyéni véleményem, hogy be sem szabad őket ereszteni a Házba, mert a császár fizetett cselédeknek semmi keresni valójuk nincs a magyar törvényhozás házában. Most azon fáradozom, hogy álláspontomnak híveket szerezzek.

Lukács László a pénzügyminiszteriumban.

Lukács László dr. pénzügyminiszter ma délelőtt fél 11 órakor jelent meg a pénzügyminiszteriumban, hogy átvegye a minisztérium vezetését. A miniszter magához kérte az elemző osztály tagjait, továbbá a főosztályvezetőket és osztályvezetőket, akiket nagyrészt mint régi ismerősöket üdvözölt.

Wekerle és Szeberényi Gálnál.

Wekerle Sándor és Szeberényi József ma délelőtt a képviselőházban főkeresték Gál Sándor házelnököt és elbucsuhtak tőle. Darányi Ignác bucsulevelet intézett hozzá.

Tanácskozás a Házelnöknél.

Gál Sándor képviselőházi elnöknel ma délelőtt szűkebb konferencia volt, amelyen résztvettek Juszt Gyula, Rátkay László, Szentiványi Árpád és Farkasházy Zsigmond. Az értekezlet a holnapi pártközi konferencia előkészítésével foglalkozott.

A képviselőház felirata-

A képviselőház felirati bizottsága ma délelőtt tizenkét órakor Rátkay László elnöke alatt ülést tartott, amelyen véglegesen megálapították a felirati javaslat szövegét.

A reform-párt.

Tekintettel a körülményekre valószínű hogy a képviselőházat talán már hétfőn királyi kérésrel elnapolják. Azután pedig feloszlítás és új választás következik. Ugy tudjuk, hogy az új kormány ezt már eleve így tervezte, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy a kormány párt nélkül egy napig se állhat meg a parlamentben. *Khuen Héderváry* azzal vállalta a kormányt, hogy a királytól felhatalmazást kap a Ház feloszlítására. Erre annál is inkább szüksége van, mert új pártot akar alakítani a 67-es elemek koncentráálására. Az új pártnak hír szerint *reformpárt* lesz a neve. A reformpárt magvát a régi szabadelvű párt fogja képezni, melynek keretei igen sok vármegyében még ma is érintetlenül fennállnak.

A választásokat április végére vagy május elejére tervezik.

Héderváry tanácskozása Kossuth és Justhal.

Héderváry miniszterelnök tegnap délután felkereste Kossuth Ferencet, Andrássy Gyula grófot és Justh Gyulát. A miniszterelnök hosszasan tanácskozott a három legnagyobb pártvezérrel. A tanácskozás eredményéről egyáltalán semmi sem szivárgott ki. Hír szerint Héderváry arra kérte a vezéreket, hogy szervezzék meg az indemnitást a választások tartására, hogy az állam szükségleteit fedezhesse. Tárgyalásra került állítólag a Héderváry hétfői programbeszéde is, melyre vonatkozólag ígéretet kapott, hogy meg fogják hallgatni.

A feliratot nem fogják tárgyalni.

Egy tekintélyes politikus tegnap úgy nyilatkozott a feliratnak hétfőn történő tárgyalá-

sáról, hogy az egyáltalán be sem fog következni. Nem kerül pedig tárgyalás alá az ügy azért, mert a Ház nem lesz abban a helyzetben, hogy azt tárgyalhassa. Hétfőn ugyanis egyelőre elnapolják a Házat, azután pedig feloszlítják.

Hédervárynak van pénze.

Felmerült tegnap az a kérdés is, hogy vajon Hédervárynak lesz-e pénze a választások végigvezetésére. Erre a kérdésre Héderváry környezetéből jött értesülések szerint a leghatározottabb válasz jött és pedig az, hogy Hédervárynak, ha megkezdődnek a választások, minden irányban megnyílnak a pénzesatornák.

A pártközi konferencia.

Gál Sándor a pártközi konferenciát holnap déli 12 órára hívta össze. Ezen a konferencián a pártok 3—3 taggal képviseltetik magukat.

Diszebéd Radu püspöknél.

Művészi szépségekkel ékes palotájában vendéglátó látta tegnap dr. Radu Demeter nagyváradi gör. kath. püspök Nagyvárad társadalmának előkelőségeit. Es mondott ez alkalommal olyan hazafias pohárköszöntőt, amelynek hatása messze túl terjed a gyönyörű palota boltívén. Ha a hazafias érzésű főpásztor hívei követni fogják az ő nemes intencióit, csakhamar eltűnik közülünk a nemzetiségi torzalkodás és vállvetve fogunk működni a szeretett magyar haza szolgálatában. Vajha eljutna ez a hazafias szellem minden palotába és kunyhóba, vajha áldás lakadna nyomában.

Félely táján sűrű egymásutánban érkeztek a vendégek a gyönyörű konstrukciója palotának pazar díszű termeibe s Radu püspök lekötelező szivességgel fogadta mindannyit.

Jelen voltak:

Dr. Lauran, Nyes M., Butean J., dr. Stan, Ci-

— Nem, nem darabolom fel az ő részét köztetek, ezt a művészt nek hagyta — és sietve, szinte, rohamlépésbe hagyta el a szobát...

Egy nap izgatottan, remegve lépett mestere elé és félve csomagolta ki első önalkotását, egy igen kicsiny szobrot. A mester meglepődve, örömmel nézett rá.

— Ah, ez valóban váratlan és igen kedves meglepetés magától, s ami a fő... gyönyörű. — Es hosszasan, műértő szemekkel vizsgálgatta a kis munkát.

— Valami van rajta... Valami... ami egy lehetetlennel lágyabbá, szinesebbé, beszédebbé tette ezt az agyagot... Ebbe a kis műbe több élet van, mint az összes eddigi munkáiban. Mintha rá talált volna arra az utra, a mely hiányzott eddig magánál, mind megtalálta volna a dicsőség útját.

— Igen, azt hiszem, megtaláltam — felelte Győző elgondolkozva.

Es ezután gyakrabban lepte meg mesterét lelkének, teremtő agyának egy-egy újabb alkotásával, amiken mind meg volt az a légy, beszédes, szines vonal. De csak épen az és előre haladás semmi.

Kis huga, ki akkor nem értette meg egy láb teg álmotását, most gyermek lelkével is önkénytelenül elfogta Márta akkori szavainak értelmét és komolyan mondta bátyjának:

— Ugy látszik, az ő visszaadott szeretet te csodát művelt tehetőségben. Ő a művészetre hagyta és az a szeszélyes Istenasszony elfogadta azt.

Ez az egyforma, mozdulatlan, tovább haladni nem tudás, nem sokáig tartott Győzőnél, mert alig egy évre, kis öccsét járványos betegség támadta meg, ami elvitte kis iskolapajta-

saitól, nehéz latin fordításaitól, leckéitől és szerető bátyjától.

Győzőnek pedig eszébe jutottak a Márta szavai: »Ne darabold fel a visszaadott szeretetet köztőtök, tartsd meg a művészet-t számrára«.

Es ő úgy tett most is. Öccse visszamaradt szeretetét is letette a művészet istenasszonyának lábai elé és úgy érezte, hogy lelke egy fokkal megint közelebb jut a dicsőséghez, mintha valami elszakadt volna azok közül a láncok közül, amik eddig a földhöz fűzték.

S még mindég rajongó szeretettel csüggött apján, anyján és gyönyörűen fejlődő kis hugán.

A mester, újabb munkáira most már az mondta:

— Szép, gyönyörű. Művészi alkotás. A világ talán már most elhalmozna babérral, de én őszinte vagyok veled szemben, mint művész a művészhez és ezért nyíltan mondom meg, hogy munkád egész tökéletes alkotás, de még hideg. Más embert már ez is nagygyó, mesterré tenné, de te Isten kegyelméből való munkás vagy, kinek tehetsége, természetes, öserejű és nem emberi utmutatás szerint fejlőd. Azonban az tagadhatatlan — tette hozzá, a legújabb szobrárt vizsgálva Győzőnek, hogy egy óriási lépéssel haladtál előre. Akkorával, hogy minden társadat mögött hagytad.

Es Győző érezte, hogy haladását minek köszönheti, de titkát magába zárva hallgatott félre és sóvárogva várt arra az időre, mikor lelke még jobban felszabadulva szárnyalhat a dicsőség felé, körbe meg aggódó szeretettel vigyázott megmaradt kedvesei életére. A szív és művész-lelek nagy küzdelmet folytattak benne és dacára a szív fájdalmainak, a lélek

örömmámorban uszott, mikor édes anyját, azt a mindig beteg, mindig fázó kis asszonyt tették le édes gyermekei mellé, kik után úgy vágyott.

Es ezután alkotásainál az ország megtelt a Csatardy Győző nevével és elhalmozták babérral. A Csatardy Győző alkotó erejű lelke megtelt ujjongó boldogsággal, míg szíve véres könnyeket sirt, mert az édesanya visszamaradt szeretetét is elrabolta az a telhetetlen démon és annak az édes, drága, jó anyának is csak emlékezetet szentelhetett a fiu.

Most már úgy érezte, elég a dicsőségből. Nem kell több belőle. Nem akar még tovább haladni. Maradjon meg neki a huga, édes, szép, csicsérgő kis huga és az apja az ő sakk-játszmáival.

Azonban a dicsőségvágy telhetetlen és magával ragadta a kedves, ártatlan lányarcot is. Mikor már utolsó óráját érezte a lány, ép úgy mint Márta egykor, beszélni kezdett.

— Művészeted igen sok áldozatot követel, de én boldogan halok meg, mert halálom csak a te dicsőséges hatalmat fogja nagyobbitani... Mikor, mint kis gyerek a Márta halálos ágyánál álltam veled és lázas beszédét halgattam, megrémültem az abban rejlő igazságtól, bár még akkor nem értettem teljesen. Most már tudom, hogy a mi szeretetünk volt az, ami téged visszatartott a halhatatlanságtól... Elmentek rendre mind, csak ketten maradtunk, akik téged szeretünk. Hát el megyek én is és ne maradjon utánam se más, csak emlékezés. Avval a szeretettel, mi eddig enyém volt, fond körül még jobban művészetedet.

eronescu, Gera S., Fetsler A., dr. Lányi, Széchenyi J., Erős Rezső, Bulcu, dr. Papp C. Keszthelyi Zoltán, dr. Wallner Ödön, Verner Kálmán, Komlóssy József, Bordé Ferenc, báró Szentkereszly Zsigmond, Medvigy Mihály, Urbán Adolf, Molnár Géza, Bary József, Sztaniszlavszky Adolf, Velyáczky Gyula, Nizsalovszky Endre, dr. Seregi, Varró Dömök, Kolossy Béla, Papp Elemér, Pekánovits, Butyka Lajos, Petrass István, Vasady, Szirmay Miksa, Siket Traján, dr. Bozóky A., dr. Hoványi Gyula, dr. Gedeon, dr. Kovács, Mezey M., Miskolczy B., Huzella Gy., Hlatky E., Szokoly Tamás, dr. Baróthy A., dr. Wimmer J., dr. Frankó Endre, dr. Hoványi Géza, lovag Wertheimstein Alfréd, Rádl Ö., Papp Miklós, dr. Kiss, dr. Papp Koriolán, dr. Fodor, dr. Fráter Imre, dr. Wucsics Gyula, Sulyok I. Nagy M., Papp János, Sas Ede, Szirmay Ödön, Hegedüs Nándor, Sebestha N., Grünzweig Arthur, Dietrich, Pernecky, Schreitter, Ranffy, Rimánóczy Kálmán, Markovits Antal, Des Echerolles Gilbert, Kozáry dr. Csécsi, Nagy Imre, dr. Márkus László, Hofbauer Pál, dr. Baróthy Pál, Gaurudar, báró Sokoll, dr. Terdie V., Dietrich Albert ezredes, stb.

Kimentették magukat:

Glac Antal, Rimler Károly, Gerő Ármán, báró Ulm, dr. Bundala M., dr. Miskolczy Ferenc, dr. Móricz Ernő, Mangra Vazul, dr. Halász Lajos, dr. Várady Zsigmond.

A pompás menü szerint rendezett ebéd vége felé a pezsgőnél felemelkedett az illusztris házigazda s a következő emelkedett szellemű hazafias pohárköszöntőt mondotta:

Lelkem egész melegével üdvözlöm Önöket uraim, ezen alkalommal is szerény asztalomnál.

Ha az isteni Gondviselés, mélyen tisztelt Uraim, talán az ember személyes szabadságának megóvása céljából, megengedte azt, hogy közöttünk nyelv, nemzetiség, vélemény, hit és meggyőződés tekintetében eltérések legyenek; ugyanazon isteni Gondviselés, különösen az által, hogy az emberiség Megváltóját, kinek magaslatos ünnepeit csak nem rég ünnepeltük, hozzánk küldötte, kezünkbe szolgáltatva az eszközt, s egyben meghagyta nekünk, hogy a szeretetben egygyé legyünk.

És el ment.

A mester pedig meghajolt Csatarly Győző előtt ezután műveiről és ábitattal rebegette:

— Mesterem vagy.

Es ott hevert az egész világ, lábai előtt és himnuszokat zengtek az emberiség legnagyobb, legdicsőbb teremtetéséhez, ki esténként, most is ép úgy szórakoztatta apját a sakkal, mint régen, régen, a névtelenség idején mikor annyi között oszthatta meg szívét, szívének szeretetét.

És eljött az az idő is, mikor a fekete és sárga sakkfigurák kiestek abból a reszkető, öreg kézről és a hirneves szobrász, a világhírű Csatarly Győző, megformálhatta allegorikus szoborcsoportozatát, mely a szellem, ész, alkotó erő győzelmet jelképezte a szív fölött.

A hatás leírhatatlan volt.

Csatarly megkapta a legmagasabb, legdicsőbb kifejezéseket, miket ember valaha elért és már életében halhatatlannak nevezte a tömeg, mikor a felséges mű előtt sirva fakadt a gyönyörűségtől.

Valóban, az a munka, a felszabadult lélek tökéletes, diadalmas, büszke megnyilvánulása volt. És mégis, Csatarly Győző, az irigylet, imádott, istenített művész, kire vakító sugarzással sütött a dicsőség napja és emberek szívében csak úgy gázolhatott át, mint az élje szórt illatos babéros, szomorú vágyakozó, remegő érzéssel vágyott a szeretet csöndes, zajtalan, szelíd, de oly meleg napfénye után és zokogva korult le azokra a keskeny kis halmokra, melyeknek lakói nem vitték magukkal, de viszáadták minden szeretetét.

Ápoljuk Uraim továbbra is ezen szeretetet, melyben az evangélium által hirdetett egyenlőség, testvériség, jog és szabadságban találja meg nyilvánulását; ápoljuk ezt annál is inkább, mert ezen egymás iránti emberi szeretetnek ránk nézve egy és ugyanazon közös Hazának, szent István király magyar szent koronája osztatlan országának szeretetében is kifejezésre kell jutnia azon hazának, melynek áldott földjén először pillantottuk meg a nap fényét, mondom, melynek dicsőségéért az egész életen muszállkodni szent kötelességünk ahol, a midőn az Urnak tetszeni fog, fáradt szemünk örök nyugalomra fognak lezáródni, hogy földi maradványaink őseink örökébe pihenőre szálljanak le.

Szeretett, osztatlan hazánk felvirágzására és az igaz előhaladására üritem, Uraim, poharamat.

A szép beszéd nagy hatást tett s hatalmas éljent váltott ki a vendégek ajkairól.

Utána visszhangul a pompás felköszöntőre megadott a beszédek áradata. Elsőnek dr. Hoványi Gyula szólalt fel s méltatva a püspök beszédét s ő reá emelte poharát, ki ilyen szellemben, a szeretet és a hazafiaság szellemében mutat irányt egyházmegyéjének és a társadalomnak.

Báró Szentkereszly Zsigmond Biharmegyeinek és Nagyváradi városnak volt főispánját, Glac Antalt éltette, ki négy éven át összekötő kapcsa volt a társadalomnak, melynek nemcsak munkájában oly kiváló tevékenységgel és sikerrel vett részt, elsimitva a politikai, nemzetiségi és felekezeti ellentéteket.

Sulyok István ev. ref. esperes folytatta a püspöknek a szeretetről mondott szavait s a protestánsok nevében is köszöntötte a szeretet apostolát.

Dr. Márkus László mondott még poetikus szépségekben gazdag felköszöntőt a püspökre s négy óra tájt asztalt bontott a társaság, de sokan tovább is ott maradtak, magasztalva és élvezve az illusztris házigazda lekötözött vendég-szeretetét.

Az új honvédelmi államtitkár. Mint egyik estilap írja a honvédelmi államtitkári állásra Solymossy Lajos báró, volt szabadelvű párti képviselő van kizemelve.

Szterényi — a Jelzálogbank elnöke. A tőzsdeán elterjedt hírek szerint Szterényi József volt államtitkár a Jelzáloghitelbank kormányzója lesz. Száll Kálmán ugyanis folyton gyengélkedik és e miatt kénytelen állásától megválni.

A miniszterelnökségi államtitkári állás betöltése. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök a miniszterelnökségi államtitkári állást Jesszenszky Sándornak ajánlotta fel.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 20. Este 8 órakor a Kath. Kőr házias estélye a Pannóniában.

* **Prohászka püspök a sajtóról.** Székesfehérvárott nagy gyűlést tartott a város egész közönsége a kath. sajtó fellendítése ügyében. Ezen az impozáns gyűlésen Prohászka püspök a többi között a következő megszívlelésre méltó szavakat mondotta: «A sajtó a népelet egyik emelkedő hidja. Ha nem akarjuk hogy megkondítsák fejünk fölött a lélekharan-

got, hogy elevenen eltemessenek bennünket, meg kell teremtenünk a mi sajtónkat. A sajtó legyen a tiszta érzés, helyes közzsellem magvető gépje. Ne mondjuk azt, mikor a katolikus sajtó megteremtéséről van szó: ha a katolikus sajtó az igazság ügye, úgy is győzni fog. A beteg elé sem aszal állunk, hogy nem kell orvos, patika, ugysis meggyógyulsz. Ne hagyjuk a vizet omolni, mondván; a tűz, ugysis tűz, száritsa fel a vizet. Ne hederítsünk rá a rossz sajtóra s főleg ne fisszünk rá elő és előfizetéssel pártoljuk a katolikus sajtót. Ezt az adót ránk kell szabni s meg kell szüntetnünk a katolikus sajtó iránt való köteles adózás exlexét.»

* **Apponyi gróf bucsuja.** A távozó miniszterek bucsuzó levelei egymásután érkeznek a törvényhatóságokhoz. Előző lapunkban Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter bucsuzójáról emlékeztünk meg tegnap pedig gr. Apponyi Albert volt vallás és közoktatásügyi miniszter bucsu levele érkezett meg Nagyváradi városához. A volt miniszter levele a következő:

«O császári és apostoli királyi Felsőge f. év január hó 17-én Bécsben» kelt legfelsőbb elhatározásával magyar vallás és közoktatásügyi miniszteri állásomról való lemondásomat legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott. Midőn erről a közönséget tudomás végett értesitem, felhasználom az alkalmat, hogy őszinte szívből köszönetet mondjak azért a az odaadó támogatásért, melyben engem közoktatási kormányzásom egész ideje alatt szíves volt részesíteni. Budapest, 1910 jan. 17. Apponyi.

* **Ujváros fejlesztése.** Több törvényhatósági tag már régebben azon indítványt terjesztette Nagyváradi város törvényhatóságához hogy Váradi-Ujváros fejlesztése érdekében a városrészt nagyobb forgalmu helyeim építendő házak után községi adómentességet engedélyezzen. A városi tanács most tárgyalta az indítványt s a jövő havi közgyűlés elé terjeszti, azon javaslattal, hogy a közgyűlés térjen feltehető napirendre. A tanácsnak ugyanis az az álláspontja, hogy kivételes adókedvezményeket nem lehet nyújtani, mert ez kivételes hasznót nyújtana az illető háztulajdonosoknak. Ezt pedig a város egyetemes fejlesztése nem engedi meg.

* **Udvarhely vármegye a választójog érdekében.** Igen érdekes átirat érkezett a napokban Biharvármegyéhez. Ez átiratban Udvarhelyvármegye felkéri Biharvármegyét, hogy a legközelebb tárgyalás alá kerülő választójog reformja tárgyában foglaljon állás. Az átirat többek között arra kéri a vármegyét, hogy az új választói jog törvénye mellett foglaljon állást, hogy az a magyar nemzet jövőjét, jelenjét és múltját ne hozza szegénybe s ne állítsa oda egy esetleges katasztrófának. Az átirat a választói jogot általánosnak óhajtja. Nem akar kizárni a joggyakorlás alól semmiféle társadalmi réteget, de viszont nem akarja, hogy az titkos legyen. A választói jogot pedig akként véli érvényre emelni, hogy azáltal a politikaiag nem képzett egyének ne tudjanak tulsúlyra vergődni, hogy ezáltal tudatlan és a magyar állam alapelveivel nem kellően ismerős egyének ne juthassanak be a képviselőházba, ahol csak veszedelmére lehetnek az országnak. Az átirat hasonló szellemű felirat készítésére kéri fel Biharvármegyét. Az átirattal a márciusi közgyűlés fog foglalkozni, amikor bizonyára élénkebb vitát is fog provokálni. Nincs kizárva

azonban, hogy márciusig a politikai viszonyok úgy fognak fejlődni, hogy az átirat elveszti politikai aktualitását.

* **Tisztult a város.** Nagyvárad város tanácsa, a közegészségügyi bizottság javaslataira, köztisztasági felügyelőket alkalmazott, a kiknek az volt a feladatuk, hogy sorba járják a házakat s ahol szemetet, piszkot találnak, azoknak eltakarítását szigorúan követeljék, esetleg a hatóságok tegyenek jelentést a ronda udvarok kitarítására felelt. Ezek a kiküldötték derekasan meg is felelték feladatuknak s rengeteg piszok és szemet került ki az ő gondosságuk folytán az elhagyott udvarokból. Mint halljuk, a tanács elbocsátani szándékozik ezeket a köztisztasági felügyelőket. De hisz éppen az ő kiküldetésük igazolta, hogy rájuk állandóan nagy szükség van. A rendőrség úgy sem bírja kellőleg ellenőrizni az udvarokat, más elfoglaltsága miatt, a köztisztaság fenntartására pedig állandóan szükség van. Nem csak akkor kell erre gondolni, ha már a nyakunkon van valami járvány. Így első sorban a közegészségügy követeli, hogy a köztisztaságra addig is állandóan örködjön a város, amíg gyökeresen megoldhatja ezt az igen fontos kérdést.

* **Riadalom a tenkei vonaton.** A napokban csaknem tragikus kimenetelű baleset történt a tenkei vonaton. Nevezetesen a vonat egyik harmadosztályú kocsjában utazott Nagyváradról Tenkére Grósz Ignác kereskedő egyik barátjával. A szemben lévő ülésen Ávrám György foglalt helyet. A hosszú ut Ávrámot álomba ringatta s végig nyújtózkodott az ülésen. Grószék beszélgetés közben a fegyverekre tértek át. Jó ideig haladt már a vonat amikor Grósz elővette revolverét s annak komplikált szerkezetét mutatta be barátjának.

— Ez a revolver ha el van zárva még akkor sem sül el, ha löldhöz vágom.

A következő percben hatalmas dörronés hangzott el, a revolver elsült s a golyó Ávrám György sapkáját furta keresztül. A lövésre az utasok ijedten ugráltak fel s a lövés okát tudakozták. A lövésre Ávrám is felébredt s mikor szemben áll Grósz kezében a füstölő revolvert meglátta és a sapkáját keresztül löve találta azt hitte, hogy rablókkal van dolga két-ségbe esve:

— Tulaj kiáltásokkal ugrott fel és kést rántott és Grószra akart rontani. A veszedelmes embert csak alig tudták megfékezni szándékában. Grósz hogy lecsillapítsa Ávrám haragját 20 koronát adott neki, amire Ávrám megnyugodott. Az eset különben Grószékát is roppant megijesztette, mert ha a golyó csak egy centiméterrel is lejjebb megy, föltétlen szétvitte volna Ávrám fejét.

* **Megjött az építkezési kedv.** A naptár szerint még benne vagyunk a tél közepébe, a valóságban pedig még nem is láttunk telet. Olyan az időjárás, mintha március közepén lennénk. Ugy látszik, az enyhe idő meghozta az építési kedvet, mert annyi kérvény érkezik folytonosan a városhoz, mintha már az építési szezonban lennénk. Tegnap 13 építkezés iránti kérvény érkezett be Nagyvárad város iktatóhivatalába s ezek legtöbbje nagyobb építkezés. Több emeletes épületre, sőt *Baldessovich* Rezső két emeletes bérház építésére kér engedélyt.

* **Egy kereskedőség karrierje.** Minden tekintetben elismerést érdemlő ember volt most vissza az élet küzdelmes pályájáról, hogy a hosszú évek sorozata alatt szerzett érdemének jól megérdemelt jutalmát élvezze s nyugodalomban töltsé hátralevő napjait. Blum Gyulának hívják az illetőt. Egyiptom pénzügyminisztere volt és most megváltik állásától. Blum

életörténete, míg e diszes polcig eljutott, maga volt a szorgalom és munka. Benátnak nagyváradiakat közelebből azért érdekel az ügy, mert Blum mint kereskedőség Nagyváradon kezdte meg pályafutását és pedig mint egyszerű kereskedőség. Blum Gyula 1860-ban mint kereskedőség volt alkalmazva a Berlicer és Blum cégnél. Vasszorgalmu ügyes ember volt. Saját igyekezetéből sajátított el mindent, aminek később sikereit köszönhette. Kereskedőség korában reggelenként egyik zsebében egy darab kenyérral, a másikban az angol vagy francia nyelvmesterrel kelt utnak és a nap minden üres óráját nyelvek tanulására fordította. 1862-ben a Berliczer-cég, mely akkor a kevés vasuti összeköttetés folytán az egész Erdélynek, sőt még a Balkánnak is szállítója volt, az igyekvő fiatalembert a fiumei fiókhöz helyezte át, ahol később pézstáros lett. Fiuméből ment aztán ki Egyiptomba, ahol kiváló kereskedelmi és pénzügyi tudását csakhamar felismerték és az ország pénzügyminiszterévé nevezették ki. Mint pézstárügyminiszter nagyon sokat tett az ország érdekeiben, míg most visszavonul állásától és nyugodalomban szándékozik leélni életét. A visszavonulás alkalmával a világsajtó a legmelegebben emlékezik meg Blum Gyuláról.

* **A magán borfogyasztás megváltása** Nagyvárad város tanácsa részéről a magán bor fogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1910 január 27., 28. és 29. napjai tűzettek ki. Felhívtnak tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelők, továbbá magánfogyasztók, kik a bor italadót az 1910. évre átalány összegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a Városháza bizottsági termében mindenkor d. e. 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottság előtt annyival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadhatni nem tognak. Az átalányozás tárgyában felveendő egyezségi jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magán feleket azonnal kötelezik, a városhoz nézve azonban csakis az esetben lesznek kötelezők, ha azokat a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság jóvá fogja hagyni. Nagyvárad, 1910 január 19. *Lukács* Ödön adó és pénzügyi tanácsos.

* **Halálozás.** Egy reményteljes fiatal életet oltott ki a halál. Elete tavaszán hanyatlott sírjába az ifju *Sándor* Alajos. Elhunyt Sándor Alajos volt r. kath. tanító fia. Szülei halálával a *Smetka* majd *Farkas* József családnál nevelkedett. Eredetileg a preparandiát végezte, azonban betegsége miatt a papitói pályára nem léphetett, kis ideig a városi katonai és illetőségi ügyosztályánál működött, de régi sorvasztó tüdőbaja munkaképtelenné tette s rohamosan végzett vele. *Smetka* Ödön rosznyói gymn. igazgató unokadcsótt gyászolja benne s mély szomorúságba borítja *Farkas* József családját is. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Szt. Jeromos-u. 26. sz. házból.

* **Hangverseny a Pannoniában.** A Pannonia kávéház új bérletje *Haraszthy* Károly ismét tanujelét adja annak, hogy a közönség szórakozását szívén viseli. Ma és a következő napokon ugyanis a kávéházban *Földviry* Márkus, a híres budapesti primás fog hangversenyezni teljes zenekarával. A hangverseny bizonyára méltó fogadtatásra is talál.

* A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatickek kaphatók.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében január hó 20., 21., 22. és 23. án a következő érdekes mozgólénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Moutblankvasut. 2. Aduna vaskapu. 3. Sziget Népely mellett. 4. A vizsga. 5. Fősvény spa. 6. Bianca Capello. 7. Pali mindent akar tudai. 8. Örült kalandja. *Beltéri díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. Kitéző italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri mely tisztelettel *Hartstein* Árpád kávéház tulajdonos.

VÁVIRATOK

Egy nagyváradai nő balesete Budapesten.

Budapest, jan. 20. Ma délután súlyos baleset érte a Keleti pályaudvaron egy nagyváradai utazó feleségét. Szende Ignácne ugyanis mikor a vasuti kocsiból le akart lépni lába megcsuszott s oly szerencsétlenül esett le, hogy jobb lába eltört. A megsebesült nőt a mentők be szállították a sebészeti klinikára.

Az angol választások.

London, jan. 20. Éjjel 1 óráig megválasztottak 129 konzervatív unonistát, 106 liberálist, 23 munkáspártit és 44 nacionalistát. Az unionisták nyernek 57, a liberálisok 9, a munkáspártiak 1 mandátumot.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Tatárjárás, (Csorna Terus fel lépte.)

Szombat: A botrány.

Vasárnap: délután Sári bíró. Este: Dollár királynő.

Aranyvirág.

Huska—Martos bájos zenéjű operettjében az Aranyvirágban lépett fel tegnap *Csorna* Terus. A címszerepet játszotta. Szép színpadi megjelenésű szubrett, szerepének minden kis részét jól megjátsza és nagyon ügyesen táncol. Hangja kis terjedelmű és néhol különösen a magasabb hangoknál bizonytalan és gyenge.

Ezösen tremoláz és ez a legnagyobb hibája, mert különben elég ügyesen bánik a hangjával, amint játékkával együtt biztosítja részére szubrett szerepekben a sikert. A közönség viharos tapsal fogadta. *Stonne* Ellent a milliomos amerikai leányt *Barikó* Etel játszotta. Kedvesen énekelte el néhány dalát, csak ebben a szerepben kevesebb temperamentum és több hideg közöny kellene. Beppót *Asszonyi* László adta a tőle megszokott ügyességgel; szép énekét a II. felvonásban megújrazták. *Kassay* Gauld Harry szerepében kitűnően adta a milliomos szerepét, kár, hogy mire átjött Európába, berekedt, amin önmaga is nagyokat derült.

Dési Alfréd a pumpoló herceget játszotta elég jól. Jók voltak kis szerepükben *Hajnal* fogadása és *Fenyő* Emil. Külön ki kell emelnünk *Urbán* Mariska tüzes táncát, amelyet megújraztott a közönség.

A zenekar jó volt, az énekkar is csak a II. felvonásban az egyik dalnál esett vagy egy

== Kályha kiállítás ==

hosszanéző **METEOR** kályhákból, kályhatálcák, előtétek, faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb kivitelben. Valódi porosz fűtőszén

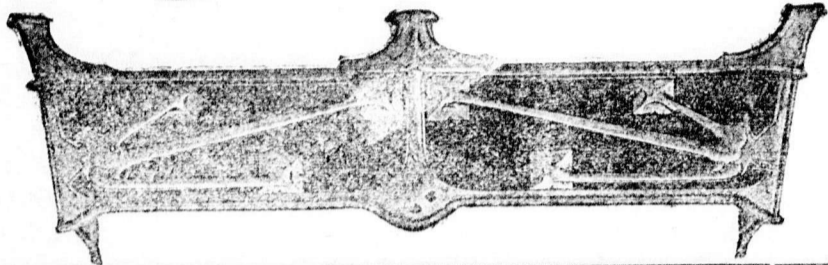
Telefon 390 sz.

Tarsoly és Risztó

különlegességű vaskereskedésében, Rákóczi-ut

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemű töltények raktára.

Gazdák!

Ha elsőrangú gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket európaszerű hírneves magánjáró és vontató benzinkomobílok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészlet!

Benzinmotoros kötőrő, faaprítópáék vontatásra és magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok!! Szívógáztelepek.

Keilner és Schanzev
Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.
Sürgönyeim: •Világosság• Budapest.

Meghívás.

A Nagyváradi Takarékpénztár Részvénytársaság

63 ik rendes közgyűlésére

mely 1910. évi január hó 30-án délelőtt 10 órakor, saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

TARGYAI:

1. Az igazgatóság jelentése az 1909. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1909. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 40. § a értelmében kilépő 6 napibiztos helyére 6 napibiztos választása 3 évi időtartamra.
4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére íratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtűntető térítvénynyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben folyó évi január 22-től kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető. Nagyvárad, 1910. január 17-én.

Hlatky Endre,
igazgatósági elnök

Figyelmztetik a t részvényesek, hogy az alapszabályok 15. § a értelmében érvényes határozathozatalra 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmadrétét képviselik.

Fiatál özvegy urinő

gazdasszonyi állást

keres magános uri embernél, vagy plebánián

Cm a kiadóban.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban,

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Gramofon javítások

mérsékelt árért szakszerűen és felelet mellett. Le-
mezek mindkét oldalon bejátszva 2 koronától feljebb.
Folytón raktáron új felvételek.

Eredeti belga fegyverek, töltények, vadász-táskák
nagy választéka.